

Divi Thomae Aquinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impressionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XCIX. De sacrilegio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

¶ In response ad
tertium ibidem nota,
quem qui non aduer-
nit se iurare, excusat
autem a mortalitate
quam non exercitent
iuramentum ut actum
humanum: sed si qd
propter continuam iur-
randi cōfutacionem
tam veram, quam fallo
in communione locutio
ne non aduerterit, non
excusat a mortalitate:
quoniam inaduertere
excusas peritur, &
aperte quod si eam
perire, hoc est, qd
aduerteret se perire
non perire. In istis autem sic ac-
cidentiis ut dictum est,
inaduertere non est
causa perire, sed fo-
lorn comitis perire:
nihil enim minus perire ad
pertinet. Concomi-
tia autem inaduer-
tentia non excusat, si
cum nec ignorantia,
veritat ex 3. Ethico.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum peccet ille, qui iniungit iura-
mentum ei, qui perireat.

Super quod non
admetitur articu-
lum quartum.

In art. vii respon-
sione ad quartum
nota, qd quavis licet
iuramento iurantis
per falsos deos, po-
nam tamen licet in-
ducere etiam paratu-
rum peritum per fal-
los deos. Etidem est
indicium de quo un-
galius crimen, vi-
debet, qd non licet ali-
quem, quantumcum
que paratum, ad cri-
men provocare, aut
incarcerare ad illud. Et
omnium vna est com-
muni ratio: quia di-
gitum morte non so-
lum qui faciunt ma-
la, sed etiam qui con-
fidentur facientibus.
Et idem est de coope-
ratoribus ad malum,
inducere.

cauerit, portabit iniquitatem suam: ex quo videtur
qd aliquis sciens aliquem iurare falso, teneat eum
acculare: non igitur licet ab eo exigere iuramentum.

SED CONTRA. Sicut peccat ille qui falso iu-
rat, ita ille qui per falsos deos iurat, vt Augustinus dicit
ad Publicolam: ergo licet iuramentum exigere ab
eo, qui falso iurat.

RESPON. Dicendum, qd circa cu qui exigit ab alio
iuramentum, distinguendum videtur. Autem exigit iu-
ramentum pro se ipso propria sponte, aut exigit iura-
mentum pro alio ex necessitate officij sibi commissi.
Et siquidem aliquis pro se ipso exigit iuramentum tan-
quam persona priuata, distinguendum est, vt * Augustinus
dicit in sermone de peritris. Si non nescit eum iuraturum
falso, & ideo dicit, iura mihi, vt fides ei sit,
non est peccatum, tamen est humana temeratio, quia si
redit ex quadam infirmitate, qua homo dubitat aliū

A esse uerum dictum. Et hoc est illud iuramentum,
de quo Dominus dicit Matth. 5. Quod amplius est, à
malorum est. Si autem fecit eum fecisse, contrariū eius
quod iurat, & cogit eum iurare, homicida est. Ille n.
de suo peritio fecerit: sed iste manum interfici-
cientis impressit. Si autem aliquis exigat iuramentū
tamquam persona publica, secundum qd exigit ordo
iuris ad petitionem alterius, non uidetur esse in cul-
pa, si ipse iuramentum exigat siue sciat eum falso
iurare, siue uerum: quia non uidetur ille exigere, sed
ille, ad cuius instantiam exigit.

Ad TERTIVM dicendum,
qd non propter quodlibet pecca-
tum mortale aliquis infamis effi-
citur ipso iure. Vnde non sequitur,
si ille, qui iurat falso iuramento
aſſertorio, nō est infamis ipso iu-
re, sed solū per sententiam diffiniti-
uā latā contra eum in accusatio-
ne, qd pp hoc non peccat mortali-
ter. Ideo autem magis reputatur infa-
mis ipso iure, qui strangit iuramen-
tum promissorium. Solēniter fa-
ctum: quia in eius pte remanet,
postquam iurauit, vt det suo iura-
mento veritatem, quod non con-
tingit in iuramento aſſertorio.

Ad PRIMVM ergo dicendum, qd obiectio illa pro-
cedit, quando pro le aliquis exigit iuramentum, &
tamen non semper scit cum iurare uerum, vel fal-
sum: sed quandoque dubitat de facto, & credit eum
uerum iuraturum, & tunc ad maiorem certitudinem
exigit iuramentum.

Ad SECUNDVM dicendum, qd sicut* Augu-
stus ad Publicolam, quām dictum sit, ne iuremus,

Epist. 154. ap-
te medium
tom. 2.

numquam tamē me in scripturis sanctis legi sum
me mini, ne ab aliquo iurationem accipiamus. Vnde ille
qui iurationem recipit, non peccat: nisi forte quā
do propria sponte ad iurandum cogit eum, quem
scit falso iuraturum.

Ad TERTIVM dicendum, qd sicut* Augu-
stus in predicta authoritate, cui sit
indicandum peritum alterius: & ideo intelligitur
qd debeat indicari talibus, qui magis possunt prode-
dit, quam obesse peritio. Similiter etiam nō expedit
quo ordine debeat manifestari, & ideo uidetur seruā-
dus ordo euangelicus, si si peccatum peritii occul-
tus, & prēcipue quando non uergit in detrimentum
alterius: quia in tali casu non habaret locum ordo eu-
angelicus, vt supra* dictum est.

Ad QUARTVM dicendum, qud licet malo uti
propter bonum, sicut & Deus utitur, non tamen li-
cit aliquem ad malum inducere. Vnde licet eius, qd
per falsos Deos iurare paratus est, iuramentum reci-
pere, non tamen licet eum inducere ad hoc, qud
per falsos Deos iurat. Aliā tamen ratio uidetur esse
in eo, qui per uerum Deum falso iurat: quia in ta-
li iuramento deest bonum fidei, qua utitur aliquis
in iuramento illius, qui uerum per falsos Deos
iurat. Vnde * Augustinus dicit ad Publicolam.
Vnde in iuramento eius, qui falso per uerum
Deum iurat, non uidetur esse aliquid bonum, quo
uti licet.

Epist. 154. n. 6
longe a prin-
cipio. to. 2.

QVAESTIO XCIX.

De sacrilegio in quatuor articulos
diuina.

Super questionem no-
nagemonianam.

DE INDE considerandum
est de uitios ad religiosita-
tem pertinentibus, quib.
rebus sacrī irreuerentia exhibe-
tur. Et primo, de sacrilegio. Secun-
do, de simonia.

CINCA primū quāruntur
quatuor.

Primo, Quid sit sacrilegium.

Secondo, Vtrum sit speciale
peccatum.

Tertiō, De speciebus sacrile-
gi.

Quarto, De pena sacrilegi.

In questio. 99. mul-
ta occurrit dubia simul mouenda,
& tractanda. Pri-
mum est, circa quod
quid est sacrilegium.
Nam definitio illa
licet rei sacræ uio-
latio, hoc est, irreue-
rentia, multo plus se
extendit, quam faci-
legit. Simoniacus
namque emendo, uel
uendendo sacramen-
ta, & huiusmodi,
manifeste iniuriantur,
& tamen non facili-
gus, sed simoniacus
dr. Rursum cuiusli-
ber uoti uiolator rei
sacræ, hoc est, ad diu-
ni cultu ordinata p
ipsum

relatione tamen ad relationem, quae sunt uel extrema huiusmodi iniurit, differunt, quia simonia est inter homines ex una parte, nam homines emunt & uicunt sacræ. Sacilegium autem est inter hominem, sacilegiū ex una, & Deum ex altera parte, cuius fiduciam est, quod etiam si facultati perdonatur, persona patres Dei concurreat. Vnde & in litera primaria concluditur, qd omne, quod ad irreuerentiam reatum faciūtur, perdonatur, ad inimicium Dei pertinet, & habet rationem facilegii. Et Monalis ueneris faciens, facilegia est, violans facultatem personæ contra voluntatem Dei. So nergo in diffinitio ne facilegii, ut uolatio, actionem iniuriam per modum communicationis in iunctu. Et per hoc duffinguitur facilegium a finione, quæ inmuran facit Deo in rebus faciunt, tamquam materia commutatiois uoluntate inter homines. Ly rei, communiter sumunt, prout continet & personas, & loca & signa, & res, ut paret ex fluione facilegii, y facræ, com munit etiam sumi tur pro facio subiectu, & perficie, ut faciam econtentie, ut loca: & uniuersaliter relative ad diuinum cultum, ut uala, uelles, bona, mobilia, uel immobilia, ut patet ex divisione facilegii.

Ad primū ergo dubium dicitur, qd diffinitio facilegii fane intellecta, non se extende in plus quam facilegium, & de differentia eius a simonia, tam dicitur. Et de transgressione autem uoti, sicut quod uotum proculibuo actus religiosus est, & oppositum eius est pro pte loquendo, peccata fidelitati quæ Deo debemus contraria. Sed huiusmodi fidei facilegio comprehenditur, quoianam eo ipso quod res, uel

ideo est speciale peccatum, & op ponit religioni. Sicut enim Da mas dicit in quarto libr. Purpura, regale indumentum facta, honoratur & glorificatur: & si quis hanc perfrauerit morte damnatur, quasi contra Regem agens. Ita est si quis rem sacra uiolat, ex hoc ipso contra Dei reverentia agit: & sic p irreligiositatē peccat.

B Ad PRIMVM ergo dicendum, quod illi dicuntur facilegium in diuina legis sanctitatem committere, qui legem Dei impugnant. Sicut haeretici & blasphemii, qui ex hoc quod Deo non credunt, incurruunt infidelitatis peccatum: ex hoc ueroq diuinæ legis uerba peruerunt, facilegium incurruunt.

C Ad SECUNDVM dicendum, qd nihil prohibet unā speciale rōnā peccati in plurib. peccatorum generib. inueniri, fm qd diuersa peccata ad finē unius peccati ordinantur, prout ēt in uirtutib. aparet, quib. imperatur ab una uirtute. Et hoc modo quoq. gene re peccati aliquis faciat cōtra reue ntia debita facis reb. facilegium formaliter cōmittit, licet materia liter sint ibi diuersa genera pec catorum.

D Ad TERTIVM dicendum, qd facilegium interdum inuenitur separatum ab aliis peccatis, eo qd actus nō hēt alia deformitatē, ni si quia res facia uiolat, puta, si qd iudex capiat aliquē de loco sacro,

quē i alii locis licite capere posset

ARTICVLVS III.

Vtrum species facilegij distinguantur secundum res sacras.

Ad tertivm sic proceditur. Videtur, quod species facilegij non distinguantur secundū res sacras. Materialis. n. diuersitas non diuersificat speciem, si sit ea dem ratio formalis: sed in uiolatione quaruncumque rerum sacramentorum etiam summu locū obtinet ipsa sacramenta, quib. homo sanctificatur, quorum precipuum ē Eucharistī sacramentum, qd continet ipsum Christum. Et iō lachrē legium quod cōtra hoc sacramē tum cōmititur, grauiissimum est interōia. Post sacramēta āt, fm locum tenent uasa consecrata ad sacramentorum susceptionem, & ipsa imagines sacrae, & reliq̄e sanctorum, in quibus quodāmodo personæ sanctorum uenerātur, & dehonoranrur, deinde quæ pertinēt ad ornatum ecclesiæ, & ministrorum, deinde ea quæ sunt deputata ad sustentationem ministrorum sive sint mobilia, sive immobilia. Quicunque autem contra quodcumque predicatorum peccat, crimen facilegii incurrit.

E Ad PRIMVM ergo dicēdū, qd non est in omnib. predicitis eadem rō sanctitatis: & iō diuersen

tur persona sacra, sequeretur qd omne peccatum quod persona sacra committeret, ēt facilegij, quia per quodlibet peccatum vi latur persona peccantis: nō ergo species facilegii accipiuntur fm res sacras.

SED CONTRA est, quod aetus & habitus distinguuntur fm obiecta: sed res sacra est obiectū facilegij, ut dicitur est ergo spe cies facilegii distinguuntur secundū differentiam rerum sacrarum.

RESPON. Dicendum: qd sicut Ar. i. hui⁹ q. dicitur, qd peccatum facilegij in hoc consistit, qd aliquis irreuerenter se habet ad rem sacram. Debetur autem reverentia rei facræ rōne sanctitatis: & ideo secundū diuersam rōnem sanctitatis rerū sacrarum, quib. irreuerentia exhibetur, necesse est quod facilegij species distinguantur. Tanto n. la crilegium est grauius, quanto res sacra, in quam peccatur, maiore obtinet sanctitatem. Attribuitur autem sanctitas & personis sacris, i. diuino cultui dedicatis, & locis sacris, & reb. quibusdam aliis sacris. Sanctitas autem loci ordinatur ad sanctitatem hōis, qui in loco sacro cultum Deo exhibet. Dr. n. 2. Macha. 5. Non pp locum gentē, sed pp gentē dñs locum elegit. Et iō grauius peccatum est facilegij quo peccatur contra personam lacram, quam quo peccatur contra locum sacram. Sunt tñ in utraq. facilegij species diuersi gradus secundū differentiam personarum, & locorum sacramorum. Similiter etiam & tercia species facilegii, quæ circa alias res sacras committit, diuersos habet gradus fm differentiam rerum sacrarum, inter quas summum locū obtinet ipsa sacramenta, quib. homo sanctificatur, quorum precipuum ē Eucharistī sacramentum, qd continet ipsum Christum. Et iō lachrē legium quod cōtra hoc sacramē tum cōmititur, grauiissimum est interōia. Post sacramēta āt, fm locum tenent uasa consecrata ad sacramentorum susceptionem, & ipsa imagines sacrae, & reliq̄e sanctorum, in quibus quodāmodo personæ sanctorum uenerātur, & dehonoranrur, deinde quæ pertinēt ad ornatum ecclesiæ, & ministrorum, deinde ea quæ sunt deputata ad sustentationem ministrorum sive sint mobilia, sive immobilia. Quicunque autem contra quodcumque predicatorum peccat, crimen facilegii incurrit.

Et hoc habeb. qd frangens ieu nium uotuum, peccat peccato gulæ, & facilegij, si inordina tie est etiam contra abituentiam simpli ceterfrangens autem ieu nium ecclesiæ peccat solum peccato gulæ, & sic de aliis.

Ad secundū du bium dicitur, quod peruertere uerba diuina legis, & uniuersaliter irreuerentia exhibita, uerbo diuino, facilegium ē ter rae specie. Nam & sermo diuinus sanctificatus est, iuxta illud Ioa. 1.3. Vos man di etis propter sermonem, quē locutus sum uobis, & re praesnatui⁹ est Dei, sicut sermo hominis re päsentat hominem. Vnde sicut sacramentorum, & imaginum sacrarum iniuria est in tercia specie, ita iniuria diuini uerbi, & teue

¶ uictur primum locum post sacramenta. Nec oportet in litera omnia sacrilegia enumerata intelligi: sed talis & species, & gradus, ad quas, & quos cæteri reducuntur, acceperit.

Ad tertium dicitur quod est in-
cise, in quo constitut ista diuersitas formalis, uidetur tamen insi-
nuata per ipsa uocabula, & propterea
non aliter ex pressa, **tia sacrarum rerū nō solū est diffe-**
rentia materialis, sed formalis.

non alter ex parte, sed etiam per se. I ratio perfona, loci, & rei, ut distinguitur contra perso nam & locum, di versus rationis sanctitatem exigat. Nam persona sanctitatem personalem qua for malter sanctum facit, ut subiectum fan tisatis exigit. Locus uero, ut contentius personarum: ad diuinum cultum sanctitatem explicit. Res uero, licet diversimo de fato sit, in hoc omnes conuenient, quod relativa sancte rentia materiales, sed formales.

A D S E C V N D U M dicendum, quod nihil prohibet aliqua duo esse secundum aliquid unius speciei, & secundum aliud dinervatum, sicut Sortes & Plato conuenient in specie animalis: differunt autem in specie colorati, si unus sit alb^o, & alias niger. Et similiter etiam possibile est aliqua duo peccata differre specie secundum materiales actus, conuenire autem in specie secundum unam rationem formalem sacrilegii, puta, si quis sanctimoniale uiolauerit uerberando, vel concubendo.

quod relative tantum sicut uel quia sanctum faciunt, uel quia ad sanctos ordinantur &c. Et hoc patet responso ad obiectiōnēm, ne gando quod siemātior diuerstas inter gradus unius spēciei, quam inter spēcies, quoniam scit in ter locum, & relatio nem est distinctio ge nericā, non autem in ter relations inter

A B T E R T I V M dicendum, quod omne peccatum quod sacra persona committit, materialiter quidem, & quasi per accidens est sacrilegium. Vnde Hierony m dicit, quod nugae in ore sacerdotis sacrilegium sunt, uel blasphemia. Formaliter autē & propriè il lud solum peccatum sacræ personæ sacrilegium est, quod agitur directe contra eius sanctitatem, puta si virgo Deo dictata, fornicate tur: & eadem ratio est in aliis.

ARTICVLVS III.

*Vtrum pœna sacrilegij debeat esse
pecuniaria.*

AD QUARTVM sic proceditur. Videtur, q̄ p̄na sacri legii non debeat esse pecuniaria. Pena n̄ pecuniaria non solet imponi pro culpa criminali; sed salegit est culpa criminalis, unde capiatur p̄tioria p̄nuntur. secundū

¶ Ad quartum duplum sententia punitur secundum

bium dicitur, quod
sicut diuersae sanctita-
tes unius personae ex-
leges ciuiles. ergo sacrilegiū non
debet puniri pena pecuniaria.

¶ 2 Præt. Idem peccatum no dicit duplīci poena puniri, secundū illud Nahum i. Non consurget du-

to, ex ordine eccl. omnes tamē conueniūt in hoc, quod perso-
la fuisse. Ex propter
Iudicium Natus. Non configetur duplex tribulatio: sed poena sacrilegia est excommunicatio , maior

nales sunt. Et propter ea unius speciei sacri legum constitui dicuntur, quacumque *fratres*, *personae* *quidem*, si uiolentia inferatur in persona sacrâ, vel si aliquis incendat vel frâgat ecclesiast. minor autem *fratrum* *casus* non *debet*

in aliis sacrilegiis. ergo non det la
crilegiū puniri poena pecuniaria.
¶ Pret. Apost. dicit; ad Theff.

¶ 3. Præt. Apoll. dict. 1. ad 1. hebr.
2. Non fuimus aliquando in occa-

uelle facere contra illud, quod iuramento firmatum est: & simili-
ter agere contra uotum, est committere oppositum, uel omittere
illud, quod uoto firmatum est: ita agere contra sanctitatem alij,

missus, quod uero in iugando ei uocatur, & quod non possunt donari &c.
est incurere voluntarie in illud, ad cuius contrarium nescit sancti
tas illa, uerbi gratia. Persona cuiuslibet clerici est sancta quo ad
hoc, quod non potest lubicni potestib[us] facultatibus; & similiter locus
quo ad hoc, quod non potest ibi extrahi aliquis uiolenter: & pos-
sessiones Ecclesie quo ad hoc, quod non possunt donari &c.

F Si ergo oppositum faciat, sacrilegus ei. Sed quoniam longe peius faciat, vel si derius pterea est sacrilegus. Et si tu enis memori decedenti libro, videbis, qd. iuris potius antea qui modo est sacrilegium, fieri non sacrilegium.

Sed sive avaritia: sed hoc uidetur ad occasionem avaritiae primit, quod poena pecuniaria exigatur, puto ratione rei sacrae, ergo non utralius poena esse conueniens sacrilegi.

S E D C O N T R A est, quod dicitur
* 17. q. 4. Si quis contumax, vel lu-
perbus friguitum seu de atrio
ecclesiae per uim extraxerit, non
genitos solidos cōponat & ibidem
postea subdit. Quisq; iniurie fu-
rit re*re* facti legi, trigesita libras ex-
minati argenti purissimi cōponat.

R E S P O N S U M . Dicendum quod in pe-
nis in flagranda duo sunt config-
randia. Primo quidem, aequalitas ad
hoc quod pena sit iusta, ut in
quo quis peccat, per hoc torque-
tur, ut dicitur Sapientia: Et hoc mo-
conueniens penam sacrilegi, quia la-
cris iniuriam infert, est excomu-
nicatio, per quam sacris accedit.
H Secundo autem considerantur utili-
tates penarum quasi medicinae: quae
infliguntur, ut his territi homines
a peccato desistant. Sacrilegus autem
qui sacra non reverentur, non suf-
ficienter uidetur a peccato ad-
cendi per hoc, quod sacra ci interdic-
tuntur, de quibus non curat: Ideo
secundum leges humanas adhibi-
betur capitalis pena: secundum ve-
tero Ecclesiae statuta, quae mortem
corporalem non infligit, adhibe-
tur pena pecuniaria, ut falso penit
temporalibus homines a facili-
I guis reuocentur.

A D P R I M U M ergo dicendum,
quod Ecclesia mortem corporalem non infligit, sed loco eius in
fligit excommunicationem.

Ad ii. dicendum, quod nec se est duas penas adhiberi, quia per unam non sufficienter reuocatur aliquis a peccando: & ideo oportuit supra penam excommunicacionis adhiberi aliquam temporaria.

K A D T E R T I V M dicendum est
crationis adhuc aliquantum problem
penam ad coerendam homi
nes, qui spiritualia contemnunt
si pecunia exigeretur abso-
tionabili causa, hoc uidetur ad
occasioneuanitatem penitentie:
sed quando exigitur ad homi
num correctionem, habet me-
nifestam utilitatem & ideo non
pertinet ad occasionem auantia.

celo. Violentia n. qua inferatur eis in Eucharia non
pouit Christi, non per modum corporis, sed propter
te sub speciebus sacramentalibus, propter
ducit excommunicacionem lumen conser-
nales iniurias faciat per se.
Et haec de tota questione de la
criglio iustificat
pro me.

De simonia, in sex articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de simonia.

ET CIRCA hoc quae rurunt sex.

¶ Primò, Quid sit simonia.

¶ Secundò, Vtrum licet pro sacramentis pecuniam accipere.

¶ Tertiò, Vtrum licet accipere pecuniam pro spiritualibus actibus.

¶ Quartò, Vtrum licet uendere ea, que sunt spiritualibus annexa.

¶ Quintò, Vtrum solum munus a manu faciat simoniacum, an et munus a lingua, & ab obsequio, uel spirituali annuum.

¶ Sextò, De poena simoniaci.

ARTICULUS PRIMVS.

Vtrum simonia sit studioſa uoluntas emendi, uel uendendi aliquid spirituale, uel spirituali annuum.

AD PRIMUM sic procedit.

Vr. q̄ simonia non sit studiata uoluntas emendi, uel uendendi aliquid spirituale, uel spirituali annuum.

¶ In q. 13. art. 4. ad pri-

mo, q. 6. art. 5. quo-

modo ergo ita hinc

dico, q̄ oēs p-

otius infinitus in-

voluntate, ut in sub-

iecto, & aliqua pars

liberalitatis, est

concepibilius; ut

in subiecto?

¶ Ad hoc dubium, qd

emouit fuit in p-

edam li. q. 60. art. 6.

¶ In hac re

et aliquid manifesta,

et aliquid ambiguum.

¶ Si calami primos, q̄

omnes uirtutes que

hant ad alterum, opor-

ter aliquam habitu-

rem perfectionem in

voluntate ut in sub-

iecto ponere ex eo,

quod voluntas nec

natura sua, nec ex

natura uolentis in-

claudatur naturaliter

in bonum alterius, i-

tauton ergo habi-

tur sufficiente ipsam

ad alterum. Sicut per

depositum supra di-

cimus, q̄ ganatura

littere in proprii bo-

num in dicitur. Claram est fecun-

ditate quod quia alique-

ntur, ut liberalitatis, si recipiunt ope-

rations ad alterum, putat, dare gratis pe-

cunias alterum, ut opor-

teat pallionis cupi-

A autem legitur q̄ aliquid uoluerit uendere: ergo simonia nō est uoluntas uēdēdi aliquid spirituale.

¶ 5 Præt. Multa aliae sunt uolunta-

ria commutations, præter em-

ptionem, uel uenditionem, sicut

pimutatio, transactio: ergo uī q̄

insufficienter diffiniat simonia.

¶ 6 Præt. Omne quod est spiritua-

li annexum, est spirituale. super-

flue ergo additur, uel spirituali an-

nexum.

¶ 7 Præt. Papa secundum quo-

dam non potest committere si-

moniam: potest autē emere, uel

uendere aliquid spirituale: ergo si-

monia non est voluntas emendi,

vel uendendi aliquod spirituale,

uel spirituali annexum.

SED CONTRA est, quod * Gre-

dicit in registro. Altare, uel deci-

mas, uel Spiritum sanctum eme-

re, uel uendere, simoniaca hære-

sim esse nullus fideliū ignorat.

RESPON. Dicendum, q̄ sicut

supra dictum est, actus aliquis ē

malus ex genere, eo q̄ cadit super

materiam indebitam. Emptionis

autem & uenditionis est materia

indebita res spirituales, triplici rō-

ne. Primo quidem, quia res spiri-

tualis non potest aliquo terreno

precio compensari, ut de Sapien-

tia dicitur Proverb. 3. Pretiosior

est cunctis opibus, & omnia qua-

desiderantur, huic non ualent cō-

parari. Ideo etiam Petrus in ipsa

fui radice simoniacam prauitate

condemnans, dixit. Pecunia tua

tecum sit in perditionem, quoniam

donum Dei existimasti pecunia

possidere. Secundo, quia id non

potest esse debita uenditionis ma-

teria, cuius uendor non est do-

minus, ut patet in autoritate fu-

pta* inducta. Prætulus autem Ec-

clesie non est dominus spiritua-

lium rerum, sed dispensator, secū-

dum illud primas ad Corinth.

quarto. Sic nos existimet homo

ut ministros Christi, & dis-

pensatores ministeriorum Dei.

Tertio, quia uenditio repudi-

gnat spirituialium origini, quæ ex

gratia uoluntate Dei pro-

uenient. Vnde & Dominus

dicit Matthæi decimo. Gratis

aceperitis, gratis date. Et i-

deo aliquis emendo, uel uen-

dendo rem spiritualem, irre-

rentiam exhibet Deo, & reb. diui-

nis, propter quod peccato peccato

irreligiositat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut religio

consistit in quadam fidei protestatione, q̄ tamen ali-

quis interdum non habet in corde, ita et uita oppo-

sita religioni habent quandam protestationem insi-

delitatis, licet quandoque non sit infidelitas in men-

te. Secundum hoc ergo simonia, hæresis dicitur secū-

ditatis domus: ideo

etiam in concupisci-

bili oportet aliquā

habituelle perfec-

tionem ponere. Ambi-

guū uero est, in qua

carum, f. in uolunta-

te, an in concupisci-

bili dicēda sit effe sim-

pliciter & absolute

sciat in subiecto, hu-

ilmodi uirus: qd̄

evidenter non appa-

ret sine discussione

actuum propriorum

huiusmodi uirtutū.

Et propterea usq; ad

dictu locū differatur

ultima definitio. Quā

tum autem ad præsē

tem literam, potest

glosſari, quod intelli-

gitur de partibus iu-

litiae, quæ strīcte, &

proprieſ ſunt partes

9.3.c. Alta-

re.

Habentur ni

1.2.q.18.ar.

1.

1.2.q.18.ar.